

CUMELA

**Jaarverslag sectie
Agrarisch loonwerk 2024**

Introductie

Beste leden,

Bij deze ontvangen jullie een korte samenvatting van de activiteiten en onderwerpen die binnen het sectiebestuur Agrarisch loonwerk in 2024 zijn besproken en opgepakt. Een aantal zijn afgerond, een aantal andere zijn nog onderwerp van gesprek met overheden en partners in het agrarisch bedrijfsleven.

Ook in 2025 spannen we ons in om de belangen van het agrarisch loonwerk op de kaart te zetten en te houden. Bij een aantal onderwerpen is het gelukt om voortgang te boeken, bij een aantal onderwerpen is dat niet gelukt.

We hopen dat dit verslag een goed beeld geeft van onze inzet en resultaten. Mocht je vragen hebben of bepaalde onderwerpen verder willen bespreken, neem dan gerust contact met ons op.

Nat, nat, nat

Sinds het voorjaar van 2023 was het nat. Dat had ook grote gevolgen voor de grofweg eerste helft 2024.

De negatieve gevolgen van de overvloedige regenval voor loonwerkers en boeren zijn onder de aandacht gebracht van beleidsmakers. Zo is er deelgenomen aan een werkbezoek (mede-initiatief van een Cumela-lid) van het CDA in een regio die erg getroffen was. Als gevolg daarvan zijn er kamervragen gesteld.

Expertgroep uitrijdperioden en vanggewassen

Cumela heeft deelgenomen aan een expertgroep van het ministerie. Deze werkgroep bestaande uit bedrijfsleven en onderzoek is gevraagd de minister te adviseren over het aanpassen van voorschriften m.b.t uitrijdperioden en vanggewassen.

In augustus heeft er intensief overleg plaatsgevonden. Nadrukkelijk is ook de situatie van anderhalf jaar natte bodemomstandigheden meegewogen. Het advies van de werkgroep is voor een zeer groot deel overgenomen door de minister. Uitrijdperioden op grasland (zand en löss) zijn met twee weken verlengd. Het telen van een vanggewas is met 3 weken verschoven. De minister heeft het bedrijfsleven relatief snel van de wijzigingen op de hoogte gebracht.

7^e en 8^e actieprogramma

Hoewel het 7^e Actieprogramma Nitraatrichtlijn nog in volle gang is, worden tegelijkertijd de voorbereidingen getroffen voor het 8^e Actieprogramma. Het 7^e Actieprogramma heeft de sector geconfronteerd met strengere regels, zoals de uitbreiding van bufferstroken, de verplichting tot vanggewassen en de verdere afbouw van derogatie.

Deze maatregelen hebben geleid tot een verdere beperking van de plaatsingsruimte en hebben de druk op de mestmarkt aanzienlijk vergroot. Tijdens de evaluatie van het 7^e Actieprogramma heeft Cumela het belang benadrukt van een werkbare en toekomstgerichte aanpak. Daarbij hebben we gepleit voor beleid dat zowel haalbaar en uitvoerbaar is voor ondernemers als bijdraagt aan de verbetering van grond- en oppervlaktewater.

Ook bij het komende 8^e Actieprogramma zijn wij nauw betrokken. Dit biedt kansen om verbeteringen aan te brengen in het mestbeleid. Hoewel de maatwerkaanpak die we met het 7^e Actieprogramma hadden opgesteld — en waar we veel tijd aan hebben besteed — niet is overgenomen door de overheid, blijft Cumela actief betrokken bij de voorbereidingen en gesprekken met het ministerie om invloed uit te oefenen op het 8^e Actieprogramma.

Afgelopen jaar is een breed consortium van landbouwpartijen meerdere keren bijeengekomen bij Cumela. De inzet van dit consortium is om gezamenlijk een lijn te ontwikkelen voor het 8^e Actieprogramma, dat in 2026 van start gaat. De gezamenlijke conclusie is dat het huidige beleid, gebaseerd op maatregelen voor iedereen, niet meer werkt. We vragen aandacht voor praktische oplossingen en innovatie binnen de mestketen. Wij blijven aandringen op een afstap van de kalenderlandbouw en een verschuiving richting doelsturing. Beleidsmaatregelen moeten niet alleen ambitieus en gericht op Europees beleid zijn, maar ook realistisch en uitvoerbaar.

De akkerbouw, groenteteelt en bloembollenteelt neigen naar een aanpak waarin jaarlijks per perceel wordt gemeten wat er aan stikstof achterblijft. De melkveehouderij overweegt momenteel of zij zich bij deze aanpak aansluit voor de ruwvoerteelt. Als groep blijven we echter gezamenlijk in gesprek met de overheid.

Verbod teelt gangbare bloembollen in grondwaterbeschermingsgebieden Gelderland

De sectie heeft een zienswijze ingediend tegen het beleidsvoornemen van de Provincie Gelderland om geen gangbare bloembollenteelt meer toe te staan in grondwaterbeschermingsgebieden.

Recent is deze ook nog mondeling toegelicht door Cumela Gelderland in een hoorzitting. De sectie vindt namelijk dat van dit voorstel een mogelijke precedentwerking voor andere teelten en gebieden (ook buiten Gelderland) uitgaat. In februari vindt er besluitvorming plaats in Provinciale Staten van Gelderland.

Uitvoeringsprogramma Visie Gewasbescherming 2030

Binnen dit programma werkt Cumela samen met overheden (ministeries en waterschappen) aan weerbaardere teelten (ziektevrij houden van gewassen) en het verder terugdringen van emissies. De noodzaak is er. Samenwerkende partijen zien dat middelenpakket verder krimpt en dat de waterkwaliteit verbetert ondanks dat sommige partijen vinden dat dit in een te langzaam tempo gaat.

Het jaar 2027 is namelijk een belangrijk jaar waarop Nederland de doelen van de Kaderrichtlijn Water behaald moet hebben. Naast lozingen vanuit bedrijven (chemische stoffen en metalen) en huishoudens (medicijnresten) wordt er ook gekeken naar emissies vanuit de landbouw. Daar het grondgebruik- en grondsoort per gebied anders is zie je per gebied andere stoffen gevonden die wel of niet een probleem vormen.

Afgelopen jaar is geconstateerd dat de uitvoering van de ruim 100 acties binnen het programma te langzaam gaat. Het programma is opnieuw in de steigers gezet om sneller te kunnen opereren. Een aantal van de acties waarbij de sectie betrokken is zijn hieronder onder een apart kopje beschreven.

Inzamelen lege verpakkingen, restanten en driptape

Sectie is vorig jaar toegetreden tot het bestuur van Stichting Storl om zo de inzameling van lege verpakkingen en restanten te verbeteren. Aanleiding daarvoor is dat het er naar uitziet dat lege verpakkingen steeds moeilijker als bedrijfsafval kunnen worden afgevoerd.

Het plastic wordt hergebruikt voor nieuwe cans te maken, evenals voor bermpaaltjes en kabelmantels. Inzet van deze sectie is dat we goede werkwijze praktische werkwijze ontwikkelen om dit materiaal uit de praktijk af te voeren. Voor kleinere hoeveelheden wordt er gewerkt met 400 liter zakken. Voor bedrijven met grote hoeveelheden (10 kuub) gaat er gewerkt worden met kisten/bigbags. Hoeveelheden restanten tot 50 liter worden een keer per twee jaar gratis opgehaald. Bekeken wordt of dit jaarlijks kan gebeuren.

Bewijzen van vakbekwaamheid gewasbescherming

De sectie spreekt mee over het in standhouden en verbeteren van het stelsel van Bewijzen van Vakbekwaamheid. Vanaf dit voorjaar hoeven houders van een bewijs van vakbekwaamheid Adviseren minder kennisbijeenkomsten te volgen om hun vakbekwaamheid iedere 5 jaar te verlengen.

Met de Duitse overheid is er overleg gevoerd over het kunnen verlengen van het Duitse zogeheten Sachkundenachweis. Daar is nog geen werkbare oplossing voor gevonden.

Gesloten vulsysteem

Sectie heeft in een werkgroep van overheid en bedrijfsleven overleg gevoerd over de invoering van een gesloten vulsysteem. Vanaf 1 juli 2026 komt er een wettelijke verplichting voor het gebruik van een gesloten vulsysteem voor het vullen met vloeibare middelen in verpakkingen van 1 tot 20 liter. Het gezamenlijke bedrijfsleven roept de praktijk op zich hierop voor te bereiden.

Informatiedocument wasplaatsen

Een van mogelijke emissieroutes van gewasbeschermingsmiddelen is via wasplaatsen. Veel bedrijven maar ook handhavers ervaren onduidelijkheid over de eisen die er zijn voor het reinigen van apparatuur waarmee je gewasbeschermingsmiddelen toepast.

Vorig jaar kwam een handreiking beschikbaar voor waterschappen en omgevingsdiensten. Momenteel wordt er gewerkt aan een praktisch informatiedocument voor toepassers (loonwerkers en boeren) in samenwerking met partners binnen het Uitvoeringsprogramma.

Toolbox Water

Op de www.toolboxwater.nl zijn een aantal informatiekaarten met praktische informatie over werken langs watergangen, bufferstroken vernieuwd. Deze website biedt zeer praktische informatie over het werken met gewasbeschermingsmiddelen.

Knolcyperus

Knolcyperus is een hardnekkig en lastig te bestrijden onkruid dat grote economische gevolgen heeft voor de teler. Sectie neemt deel in een werkgroep van Brancheorganisatie Akkerbouw. Deze werkgroep heeft de voorschriften bekeken die gelden voor het tegengaan van verspreiding van knolcyperus.

Dit onderwerp stond afgelopen jaar meerdere malen op de sectieagenda. Ook is er een gesprek over gevoerd binnen het Bestuur Cumela Nederland omdat het alle werkvelden raakt. Nadrukkelijk is ook uitgesproken dat we niet de probleemeigenaar zijn en dit niet willen worden.

Inzet van de sectie is:

- Het informeren van de loonwerker door de teler indien er sprake is van knolcyperus op te bewerken percelen.
- het vergroten van bewustwording (hoe herken ik het)
- Ondersteunen van onderzoek adequate bestrijding/beheersing
- Bestrijdingsplicht voor waterschappen, gemeenten, natuurorganisaties, provincie, etc.
- Bestrijding van knolcyperus mogelijk maken in bufferzones (GLB).

Verwachting is dat dit jaar de teeltvoorschriften aangepast gaan worden. Hierover gaan telerorganisaties dit voorjaar in gesprek met de overheid.

Aandacht voor (agrarische) biodiversiteit

Biodiversiteit is een thema waar opdrachtgevers steeds meer vragen en betalen. Sectie is er voorstander van dat je als uitvoerder weet hoe te handelen als je voor dit werk gevraagd wordt.

Samen met 2 agrarische natuurcollectieven in het midden van het land, BoerenNatuur Veluwe en BoerenNatuur Utrecht Oost, is in augustus een demodag Natuur en Techniek georganiseerd in Leusden. Tijdens de dag waren er 400 deelnemers uit de hoek van merendeels opdrachtgevers (natuurcollectieven, waterschappen, gemeenten en boeren) en uitvoerders. Tijdens deze dag werden er technieken gedemonstreerd die ingezet kunnen worden om een bijdrage te leveren aan het in stand houden en verbeteren van natuur in het buitengebied.

Met BoerenNatuur Friesland zijn er tweetal demo's georganiseerd om baggerspuiten en ecologisch slootschonen praktisch te laten zien. In april is er in Friesland in samenwerking met afdeling Friesland medewerking verleend aan een gezamenlijke aftrap om aandacht te hebben voor het beschermen van weidevogels.

VKL

Een aantal leden die gespecialiseerd zijn in loonwerkactiviteit hebben het signaal afgegeven dat het VKL-schema te prijzig is met name na de overname van één van de certificerende partijen. De sectie heeft meerdere malen het gesprek gevoerd met het bestuur van stichting Pro aCt die het beheer voert van het certificeringsschema VKL over deze signalen. Het Pro aCt bestuur heeft besloten niet over te gaan tot het nemen van maatregelen daarop.

Protocol Varkenspest vernieuwd

In samenwerking met LNV, NVWA en LTO het protocol varkenspest vernieuwd. Dit om voorbereid te zijn op een mogelijke, ongewenste uitbraak in de toekomst. Het protocol is gericht op hoe te handelen als er kaders van wilde zwijnen gevonden worden op landbouwpercelen. Inzet is om binnen de kaders van Europese dierziektebestrijding toch ruimte te hebben en te krijgen om werkzaamheden voort te kunnen zetten.

Nitraatrichtlijn EU

De Europese Commissie is vorig jaar gestart met een proces om de Nitraatrichtlijn uit 1991 te evalueren en uiteindelijk te herzien. Cumela heeft een zienswijze ingediend met daarin als belangrijkste punt kritisch te kijken naar de gebruiksnorm van 170 kg dierlijke mest. In februari wordt duidelijk welke prioriteit de nieuwe Europese Commissie geeft aan het vernieuwen van de Nitraatrichtlijn. Dit zal naar inschatting sowieso niet de eerste 2 tot 3 jaar gaan gebeuren zodat dit geen verlichting gaat geven voor de mestmarkt op de korte termijn.

Gedragcode Datagebruik Agrifood

BO Akkerbouw heeft vorig jaar een vrijwillige gedragscode vernieuwd voor het delen van data. Aanleiding hiervoor was de positie van boeren in het gebruik van data te verbeteren. Cumela heeft aan dit proces deelgenomen. Sectie staat vooralsnog op het standpunt deze niet te ondertekenen omdat onvoldoende rekening is gehouden met de positie van de loonwerker in het datagebruik tussen boer en machinefabrikant. Bovendien vindt de sectie dat de Europese Data Act voldoende bescherming biedt. Hier zal nog overleg over gevoerd worden.